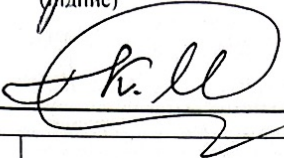

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра приватного права та соціального забезпечення

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТРУДОВОГО ПРАВА
(вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми *Право*
за спеціальністю *D8 Право*
на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Розробник: **Світлана ЗАПАРА** професор
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розробник: **Марина КУЗНЕЦОВА** доцент

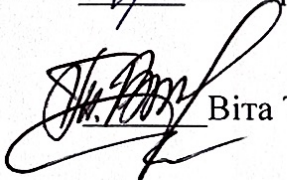
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри приватного права та соціального забезпечення	протокол від 08.05.2026 № 17	
	Завідувач кафедри	 Вікторія СТРЕЛЬНИК (підпис) (прізвище, ініціали)

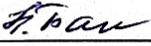
Погоджено:

Гарант освітньої програми **Вікторія СТРЕЛЬНИК**
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма **Марина КУЗНЕЦОВА**

Рецензія на робочу програму(додається) надана: **Вікторія СТРЕЛЬНИК**

 Віта ТКАЧЕНКО

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації (Н.М. Бараннік)
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 02.07 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1.	Назва ОК	Актуальні проблеми трудового права		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, кафедра приватного права та соціального забезпечення		
3.	Статус ОК	Вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Право» за спеціальністю D8 «Право»		
5	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)			
6	Рівень НРК	Другий (магістерський) рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень		
7	Семестр та тривалість вивчення	Денна форма -3 семестр, іспит Заочна форма – 3 семестр, іспит		
8	Кількість кредитів ЄКТС	10 кредитів ЄКТС		
9	Загальний обсяг годин та їх розподіл – 150 годин	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
	Денна форма – 3 семестр	Лекційні – 14 годин	Практичні /семінарські – 28 годин	108 годин
	Заочна форма –3 семестр	Лекційні – 8 годин	Практичні /семінарські - 8 годин	134 годин
10	Мова навчання	Державна (українська)/англійська		
11	Викладач/Координатор освітнього компонента	Кузнецова Марина, доцент Години консультацій – кожної середи о 12.15, кабінет 113 г		
12	Контактна інформація	m.kuznetsova@snau.edu.ua		
13	Загальний опис освітнього компонента	Освітній компонент «Актуальні проблеми трудового права» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти системних знань про сучасні виклики у сфері праці, які пов'язані з цифровізацією, військовим станом, євроінтеграцією та концепцією гідної праці. Окрім того, освітній компонент узгоджується з Цілями сталого розвитку ООН, насамперед ЦСР 8 «Гідна праця та економічне зростання», ЦСР 5 «Гендерна рівність» та ЦСР 10 «Зменшення нерівності».		
14	Мета освітнього компонента	<i>Мета освітнього компонента:</i> формування у здобувачів знань про сучасне правове регулювання трудових відносин, механізми забезпечення трудових прав і гарантій працівників та роботодавців в умовах цифровізації суспільства, здатності аналізувати та застосовувати норми трудового законодавства, вирішувати практичні правові ситуації, пов'язані з організацією праці.		
15	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент має зв'язок із такими курсами, як: Актуальні проблеми забезпечення сталого розвитку держави та права, Актуальні проблеми приватного права		

16	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності в Сумському національному аграрному університеті ґрунтується на базових цінностях і принципах чесності, відповідальності, справедливості, поваги, довіри, прозорості, персональної відповідальності та нетерпимості до порушень академічної доброчесності. Норми, що формують політику академічної доброчесності в СНАУ, закріплені у таких внутрішніх документах: Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ (https://surli.cc/qusnwa); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ (https://surli.li/tjraux); Положення про використання штучного інтелекту у СНАУ (https://surli.li/zkvosb). Перевірка робіт на ознаки академічного плагіату здійснюється за допомогою систем StrikePlagiarism.com. Обов'язковій перевірці підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, рукописи дисертацій, монографій, підручників, посібників та статей; інші роботи перевіряються вибірково. Використання ІІІ допускається як допоміжного інструменту для пошуку, структурування, редагування, перекладу чи попереднього аналізу інформації. При цьому автор має зберігати особисте авторство, критично перевіряти згенерований зміст, не подавати результати роботи ІІІ як власний науковий результат та зазначати факт його істотного використання. Недоброчесним вважається використання ІІІ для повного чи часткового виконання завдань замість здобувача, генерації недостовірних джерел, фальсифікації даних, обходу перевірки на унікальність, а також подання згенерованих результатів як власних без належного розкриття. В університеті формується нульова толерантність до академічної недоброчесності. За порушення цих норм здобувачі освіти притягуються до відповідальності згідно із Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти і науки та внутрішніми нормативними документами СНАУ.
17	Посилання на Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=2126
18	Ключові слова	Глобалізація ринку праці, цифровізація трудових правовідносин, електронний трудовий договір, міжнародні трудові стандарти, інклюзивна зайнятість, гідна праця, колективно – договірне регулювання, електронна медіація

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен:	Як оцінюється
ДРН 1. Аналізувати систему трудового права України, принципи правового регулювання трудових відносин, тенденції розвитку трудового законодавства в умовах цифрової трансформації та євроінтеграційних процесів	Проведення усного опитування, тестування, написання контрольної роботи
ДРН 2. Аналізувати та застосовувати норми трудового законодавства та практику їх застосування щодо виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин.	Проведення усного опитування, тестування, аналіз практичних ситуацій, написання контрольної роботи
ДРН 3. Застосовувати правові норми для вирішення практичних ситуацій, пов'язаних з організацією праці, робочим часом, часом відпочинку, оплатою праці та дисциплінарною відповідальністю.	Проведення усного опитування, тестування, аналіз практичних ситуацій, написання контрольної роботи
ДРН 4. Використовувати цифрові інструменти та інформаційні ресурси для пошуку, аналізу й систематизації правової інформації у сфері трудового права.	Проведення усного опитування, тестування, написання контрольної роботи

1. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Осінній семестр

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ¹
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.	
Тема 1. Сучасні тенденції розвитку трудового права України в умовах євроінтеграції План 1. Право на працю в сучасних ринкових умовах розвитку суспільства. 2. Сучасні відносини, що є предметом регулювання трудового права України. 3. Гідна праця як основоположний принцип сучасного трудового права	2/2	4/2		15/20
				1-6

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

4. Реформування трудового законодавства України: проблеми та перспективи					
Тема 2. Соціальний діалог та колективно – договірне регулювання План 1. Соціальний діалог в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України. 2. Цифровізація соціального діалогу: онлайн-переговори та електронні консультації. 3. Особливості колективно-договірного регулювання дистанційної та гібридної роботи. 4. Колективні договори як інструмент забезпечення соціальної відповідальності роботодавця.	2	4		15/20	1-6
Тема 3. Актуальні питання правового регулювання зайнятості в Україні План 1. Правове регулювання зайнятості населення. 2. Сучасні форми зайнятості населення 3. Нетипова зайнятість: правові проблеми та перспективи регулювання 4. Платформна зайнятість і правовий статус працівників цифрових платформ 5. Інклюзивна зайнятість	2	4		15/20	1-6
Тема 4. Порядок укладання трудового договору в сучасних умовах План 1. Види трудових договорів в сучасних умовах 2. Цифровізація трудових відносин та електронний документообіг у сфері праці. 3. Проблемні питання укладення та змін умов праці в умовах військового стану. 4. Захист персональних даних працівників	2/2	4/2		15/20	1-6
Тема 5. Призупинення та	2/2	4/2		15/20	1-6

припинення трудового договору. План 1. Призупинення дії трудового договору. 2. Підстави та умови припинення трудового договору. Класифікація підстав. 3. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. 4. Розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. 5. Розірвання трудового договору за ініціативою осіб, які не є стороною трудового договору. 5. Особливості звільнення з роботи деяких категорій працівників:					
Тема 6. Особливості організації робочого часу в умовах воєнного стану План 1. Нормальна, скорочена та неповна тривалість робочого часу: проблеми правозастосування. 2. Гнучкий режим робочого часу в умовах цифрової економіки. 3. Правове регулювання робочого часу при дистанційній та надомній роботі. 4. Час відпочинку як гарантія збереження працездатності працівника. 5. Право на відпочинок як складова концепції гідної праці.	2	4		15/20	1-6
Тема 7. Трудові права в умовах воєнного стану План 1. Особливості організації трудових відносин в умовах воєнного стану. 2. Забезпечення безпечних умов праці в умовах воєнних ризиків 3. Протидія мобінгу та дискримінації у трудових відносинах 4. Працевлаштування ветеранів та гарантії їх трудових прав	2/2	4/2		18/14	1-6

5. Забезпечення безбар'єрного та інклюзивного робочого середовища.					
Всього:	14/8	28/8		108/134	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Аналізувати систему трудового права України, принципи правового регулювання трудових відносин, тенденції розвитку трудового законодавства в умовах цифрової трансформації та євроінтеграційних процесів	- проведення лекційних та практичних занять з використанням мультимедійних презентацій - обговорення на заняттях; - роботі в групах	10/4	- самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - вирішення практичних ситуацій; - тестування - симуляційне завдання	25/30
ДРН 2. Аналізувати та застосовувати норми трудового законодавства та практику їх застосування щодо виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин.	- проведення лекційних та практичних занять з використанням мультимедійних презентацій - вирішення практичних ситуацій, виконання індивідуальних завдань - робота в групах, моделювання проблемних питань та знаходження шляхів їх вирішення	12/4	- самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - вирішення практичних ситуацій; - тестування - симуляційне завдання	33/35
ДРН 3. Застосовувати правові норми для вирішення практичних ситуацій, пов'язаних з	- проведення лекційних та практичних занять з використанням мультимедійних презентацій - вирішення практичних	10/4	- самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - вирішення практичних ситуацій; - тестування - симуляційне завдання	25/35

організацією праці, робочим часом, часом відпочинку, оплатою праці та дисциплінарною відповідальністю.	ситуацій, виконання індивідуальних завдань - робота в групах, моделювання проблемних питань та знаходження шляхів їх вирішення			
ДРН 4. Використовувати цифрові інструменти та інформаційні ресурси для пошуку, аналізу й систематизації правової інформації у сфері трудового права.	- проведення лекційних та практичних занять з використанням мультимедійних презентацій - вирішення практичних ситуацій, виконання індивідуальних завдань - робота в групах, моделювання проблемних питань та знаходження шляхів їх вирішення	10/4	- самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - вирішення практичних ситуацій; - тестування - симуляційне завдання	25/34
Всього		42/16		108/134

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Модуль 1 (теми 1-3)	35 балів/35%	До 7 тижень
2.	Тестування	10 балів /10%	До 7 тижня
3.	Усні опитування	10 балів /10%	щотижня
4.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	10 балів /10%	щотижня
5.	Симуляційне завдання	5 балів /5%	До 7 тижня
6.	Модуль 2 (теми 4-7)	35 балів/35%	15 тижень
7.	Тестування	10 балів /10%	До 15 тижня
8.	Усні опитування	10 балів /10%	щотижня
9.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	10 балів /10%	щотижня
10.	Симуляційне завдання	5 балів /5%	До 15 тижня
11.	Іспит	30 балів	За розкладом

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно³
Case – study	<2 балів	3-5	6-9 балів	10 балів
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
Усні опитування	<3 балів	3-5 балів	6-8 балів	9-10 балів
	<i>Теоретичні відповіді не точні не вірні</i>	<i>Відповіді надані не на всі питання колоквіуму,</i>	<i>Завдання виконані з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі</i>	<i>Всі завдання виконано, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі</i>
Симуляційне завдання	0-1 бал	2-3 бали	3-4 балів	5 балів
	<i>Студент недостатньо орієнтується в процедурі</i>	<i>Студент орієнтується в процедурі проведення, але знань недостатньо для проведення завдання</i>	<i>Достатньо орієнтується в запитаннях</i>	<i>Достатній рівень знань і навичок для симуляції</i>
Тестування	0-2 бал	3-6 бали	7-9 балів	10 балів
	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>
Іспит	0-5 балів	5-15 балів	15-27 балів	27-30 балів
	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному завдання не</i>	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі,</i>	<i>Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі,</i>	<i>Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано</i>

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

	виконано	завдання виконано помилками	завдання виконано	
--	----------	-----------------------------------	----------------------	--

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	На кожному практичному занятті
2	Настанови викладачів в процесі виконання практичних завдань	На кожному практичному занятті
3	Усний зворотній зв'язок від викладача після проходження тестування	7,15 тиждень
4	Оцінювання симуляційних завдань з коментарем	7, 15 тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Рекомендована література

Основна література

1. Венедіктов С. В. Трудове право України : підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Діа, 2024. 228 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_pravo/Trudove-pravo.-Venediktov.2024.pdf
2. Назарчук О. М. Трудове право : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2025. 230 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4268e889-54b7-4bec-a871-c79ae61770c0/content>
3. Трудове право України : підручник / за ред. проф. О. М. Ярошенка ; за підтримки Координатора проектів ОБСЄ в Україні. Харків, 2022. 376 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2022/07/27/Trudove.pravo.Ukrayiny.26.07.2022.pdf>
4. Чанишева Г., Наньєва М. Трудове право : навчальний посібник. Одеса : Фенікс, 2024. 294 с.
5. Чернега В.М. Трудове право та правові форми врегулювання трудових спорів (національне, міжнародне, зарубіжне, порівняльне) : підручник. Київ : Ліра-К. 2025. 568 с.
6. Соціально-трудові права і виклики цифровізації : монографія / кол. авт.; за ред. Я. В. Сімутіної, М. М. Шумила. Київ : Ніка-Центр, 2023. 348 с.

Додаткова література

1. Kuznetsova Maryna, Karpenko Lidiia, Kravtsov Danylo, Tykhoniuk Olha & Smoliarova Maryna. Shifting Paradigms of Labor Rights in the Context of Flexible and Remote Employment. Janus.net, e-journal of international relations. 2026. Vol. 16, №. 2, pp. 410-426. <https://doi.org/10.26619/1647-7251.DT0226.22>
2. Кузнецова М. Ю. Альтернативні способи вирішення трудових спорів: теоретико-правовий аналіз та досвід країн ЄС. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2026. № 2 ч.1. С. 454-459. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.02.169>

3. Кузнецова М.Ю. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ: ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». Випуск № 03. 2025. С. 520 – 524. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.1.79>
4. Zapara S., Kukhniuk D. A New Model of Resolving Labour Disputes in Ukraine: National Experience and International Standards. *European Studies: The Review of European Law, Economics and Politics*, 2024, 11(2), 290-306. DOI:10.2478/eustu-2024-0026
5. Кухнюк Д.В., Запара С.І. Галузевий рівень як «intermezzo» досоціального діалогу. *Нове Українське право*. 2024. № 2. С. 21 – 28. DOI: <https://doi.org/10.51989/NUL.2024.2.3>
6. Кузнецова М.Ю., Демченко Д.В. Щодо шкідливих умов праці під час воєнного стану в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 9. 2024. С. 147-150. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-9/32>
7. Zapara S.I. International standards in the field of protection of labor rights as a factor of sustainable development. *Modern paradigm of public and private law amidst sustainable development : Scientific monograph*. Vol. 1. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. P. 193-199. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-331-6-10>
8. Кухнюк Д., Запара С. Правова природа та порядок вирішення колективних трудових спорів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 1(125). 2023. С. 54-58. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2195/2023/1.125-10%20>
9. Кузнецова М. Ю. Ткаченко В.В. Соціально-правовий розвиток відпусток в умовах воєнного стану з урахуванням досвіду країн ЄС. *Modern paradigm of public and private law amidst sustainable development : Scientific monograph*. Vol. 1. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. С. 377 – 396. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-331-6-17>
10. Кузнецова М.Ю., Горбачова К.М. Особливості правового регулювання соціальних відпусток в період воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 6. С. 232-234. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-6/52>
11. Venediktov, V. Zapara, S. Amelicheva, L. Kravchenko, I. Horbachova, K. Romanenko, E. (2022) LEGAL FRAMEWORK FOR REGULATING THE RIGHT TO LABOR MIGRANTS. *AD ALTA: Journal of interdisciplinary research* (12(1)). pp. 21-26. URL: <https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/2742/1/Legal%20framework.pdf>
12. Запара С.І. Міграційні ризики та проблеми зайнятості в Україні. *Приватне та публічне право*. 2022. №2. С. 8-13. DOI 10.32845/2663-5666.2022.2.2
13. Кузнецова М. Ю. Порівняльний аналіз національного та зарубіжного досвіду правового регулювання вирішення трудових спорів з урахуванням викликів 2022 року. *НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ЦЕНТР СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ*. 2022. С. 67–84. DOI <https://doi.org/10.54929/monograph-12-2022-02-01>
14. Кузнецова М. Право на страйк в сучасних умовах. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №9. С. 251-256. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-9/59>

15. Кузнецова М. До питання про медіацію у вирішенні колективних трудових спорів. Юридичний вісник. 2022. №3. С. 99-105. DOI: <https://doi.org/10.32782/yuv.v3.2022.13>
16. Кузнецова М., Сізон К., Коваленко А. Удосконалення правового механізму вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) у колективних договорах. Приватне та публічне право. 2022. №3. С. 33-37. DOI 10.32845/2663-5666.2022.3.6
17. Кузнецова М., Ананьєв С., Сафонова Т. Механізми захисту трудових прав в період дії воєнного стану. Порівняльне аналітичне право. 2022. №5. С. 33-37. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.05.32>
18. Кузнецова М. Ю. Правова регламентація права на щорічну відпустку в період воєнного стану в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. №6. С. 331-333. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-6/73>
19. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/>
20. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.
21. Про відпустки : Закон України від 15.11.1996 № 504/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80>.
22. Про зайнятість населення : Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>.
23. Про зовнішню трудову міграцію : Закон України від 05.11.2015 № 761-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-19#Text> .
24. Про колективні договори і угоди : Закон України від 01.07.1993 № 3356-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12>.
25. Про колективні угоди та договори : Закон України від 23.02.2023 № 2937-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2937-20#Text>.
26. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану : Закон України від 15.03.2022 № 2136-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>.
27. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) : Закон України від 03.03.1998 р. № 137/98-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-%D0%B2%D1%80#Text>
28. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р., № 108/95-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
29. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р., № 2694-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>.
30. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності : Закон України від 22 червня 2012 року № 5026-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5026-17#Text>

Інформаційні ресурси

<http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
<https://dcz.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби зайнятості.
<https://sum.dcz.gov.ua/> - Офіційний сайт Сумського обласного центру зайнятості

<https://dsp.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби України з питань праці
<https://www.fpsu.org.ua/> - Офіційний сайт Федерації професійних спілок України
<http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
<https://www.nspp.gov.ua/index.php> - Офіційний сайт Національної служби посередництва та примирення